

Qubada da qanlı izi qalan 20 Yanvar gecəsi

Yanvar ayı başlayanda hamının yaddaşı bir qədər geriyyə - 1990-cı ilə köklənir. 20 Yanvarın qəmi, kədəri və qüruru hər bir azərbaycanlının növbəti dəfə xatirəsinə hökm kəsilir. İcimizdə daim yaşayan həmin gündən bizə qalan mərdlik, qeyrət, azadlıq hissi bir daha baş qaldırır.

20 Yanvar şəhidlərinin dördü qubalıdır. Onların hər birinin yaşı kiçik fərqlə bir-birinə yaxındır. Eyni illərin adamları olan qubalı şəhidlər haqq dünyasında da bir yerdədirlər.

Raqif Hüseynov Qubada doğulub böyümüşdü. Onu rayonda hamı yaxşı adam kimi tanıyırdı. Səkkiz övlad böyüdü təbiyyə verən qəlbi təmiz, hamı ilə ünsiyyət qurmağı bacaran Raqif böyük övladının xeyir işi ərəfəsində namərd insanların toruna düşmüş, günahsız yerə 8 il həbs cəzası almışdı (Raqif cinayətin baş verdiyi ərəzidən təsadüfən keçdiyinə görə həbs edilmişdi. Bundan istifadə edən cinayətkarların üzünə duraraq hadisənin Raqifin törətdiyini bildirmişlər. Sonra o adamların bəlasını Allah verdi. Bu gün onu şərhləyənlərin nəslindən bir nəfər də olsun sağ adam qalmayıb. Raqifin övladları, nəvələri isə Qubanın fəxrədirlər).

20 yanvar 1990-cı il. Raqif Bakıya sənədlərinin dalınca gəlmişdi. Həbs yerindən pasportunu alıb rayona qayıtmalı idi. Uşaqları üçün hədiyyə də almışdı. Pasportunu alan Raqif indiki 20 Yanvar dairəsinə gəlir ki, yolüstü maşınlarından birinə əyləşib Qubaya getsin. Amma taksidən düşəndə onu qırmızı ordunun güllələri qarşılıdı. Qubaya özü yox, cəsədi getdi.

Müzəffər Həsənov 1939-cu ildə Qubanın Yerfi kəndində doğulmuşdu. 4 uşaq atası olan Müzəffər bir müddət əvvəl Bakıya köçmüşdü. Uşaqları oxumaq üçün paytaxta getdiyindən o da yoldaşını götürüb Bakıya gəlmişdi. Sürücü işləyib ailəsini dolandırır.

Müzəffərin ölümü də qərribə olmuşdu. O "iki dəfə" ölüb və "iki dəfə" də dəfn edilib. Həmin gecə oğlunu evdə tapmayan Müzəffər çölə çıxır. Oğlu, demə, qonşuda imiş. Bir qədər sonra evə qayıdan Zahir də atasının ardınca onu axtarmağa gedir. Gecəni atasını axtaran Zahir səhərə yaxın kolların arasından onun pencəyini tapır. Ətrafda isə özildiyindən tanınmaz hala düşmüş meyit qarşısına çıxır. Boyuna görə onu atası bilən

Zahir dostları ilə parçalanmış cəsədi məscidə aparır. Atasının adı ilə Şəhidlər xiyabanında dəfn edirlər. Hətta atasının üç mərasimini də verirlər.

Ancaq sonrakı gün Müzəffərin sağ olduğu xəbəri yayılır. Xəstəxanaya gələn Zahir atasını tapır. Sonradan Müzəffər bunları söyləmişdir: "Əsgərlərə yaxınlaşıb salam verdim. Onlar məni qarşılarında görəndə burada niyə dayandığımı soruşdular. Dedim ki, oğ-

lumu axtarıram. Bunu eşidib onlar məni döyə-döyə tankın yanına sürüyüb apardılar. Məni onların öləndən bir zabit aldı. Danışığından ukraynalıya oxşayırdı. Özü maşın tutub məni xəstəxanaya göndərdi".

Yanvarın 29-da isə Müzəffər dünyasını dəyişir. Amma indiyə qədər onun yerinə Şəhidlər xiyabanında dəfn edilənin kimliyi bilinmir. Buna baxmayaraq, Müzəffərin hər dəfə xiyabana gə-

səsi eşidib taksiyə minir. Evlərinə çatmaqda maşını vururlar. Sonra sürücünü və onu maşından çıxarıb bərk döyürlər. İki güllə yarası alan Mirzə düz bir ay həyatla ölüm arasında mücadilə aparır. Lakin aldığı yaralara üstün gələ bilmir, müqəddəs şəhidlik zirvəsinə ucalır.

Elçin Qeybullayev əsgəri xidmətini Əfqanıstanda keçmişdi. 1968-ci ildən olan Elçin orta məktəbi bitirdikdən sonra Xaçmazdakı texniki peşə məktəbində çilingər sənətinə yiyələnmişdi. Əsgərlikdən sonra Bakıya gələrək burada 20 sayılı İxtisaslaşdırılmış Tikinti İdarəsinə işə düzəlmişdi. Az zamanda kollektivdə özünə hörmət qazanan Elçinə hətta ev vermək istəmişlər. O isə "Qardaş, mənə burada heç nə lazım deyil. Yataqxanada qalırım, bəsimdi. Mən onsuz da bir-iki ilə çıxıb Qubaya gedəcəm. Kimin evə ehtiyacı var, ona verin. Anamgil çağırın kimi gedəcəm rayona evlənməyə. Mənimçün rayonum dünyanın cənnətidir" demişdi.

20 Yanvar gecəsi 2 sayılı Tibb Məktəbindən təmirdən qayıdırdı. İki nəfər idilər. Yolda əliləhlə əsgərləri görəndə bir qədər çəşqinliklə onlara tərəf gedirlər. Onlara silah qaldıranlara Elçin "Mən beynəlmiləl döyüşçüyəm. Axı nə olub bu şəhərdə?!" - deyər irad bildirmişdi. Amma gec idi. Qırmızı əsgər tətii çəkmişdi.

Səhər səkinin kənarında başını müqəddəs saydığı torpağa qoyub gözləri əbədi yumulmuş halda tapılır Elçin. Əfqanıstanda oddan-alovdan keçdiyi ordunun əsgərləri tərəfindən qətlə yetirilən Elçin bu gün cənnət bildiyi Qubada Şəhidlər xiyabanında uyuyur.

20 Yanvar şəhidləri ölümləri ilə özləri də bilmədən beləcə böyük tarixin səhifələrini yazdılar. 20 Yanvardan 30 il sonra 44 günlük Vətən müharibəsində isə onların torpağa səpdiyi cücətilər göyərdi. Düşməndən intiqam alındı və bu intiqamın ilkin müəllifləri 20 Yanvar şəhidləridir.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"